

**CHECKLIST INDIENINGSVEREISTEN
AANVRAAG NATURA 2000-ACTIVITEIT BIJ
STIKSTOFDEPOSITIE**

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING INDIENINGSVEREISTEN.....	4
1.1	Project	4
1.2	Overige effecten	4
1.3	Intern salderen.....	4
1.4	Referentiesituatie	5
1.5	Extern salderen	5
1.6	Ecologische voortoets.....	5
1.7	Passende beoordeling.....	5
1.8	ADC-toets	6
2	INDIENINGSVEREISTEN NATURA 2000-ACTIVITEIT BIJ STIKSTOFDEPOSITIE	7
	Algemeen:	7
	Voor elke situatie die van toepassing is:	7
	Bij overige effecten:	8
	Bij een aanlegfase (bouw- en/of sloopactiviteiten):	9
	Bij intern salderen:	9
	Bij extern salderen:	10
	Bij een (ecologische) voortoets:	11
	Bij een (ecologische) passende beoordeling:	11
	ADC-toets.....	12
3	BIJLAGE I TOESTEMMINGSCHEMA	13
4	BIJLAGE II TOETSINGSKADER BEWEIDEN & BEMESTEN	15
5	BIJLAGE III VRAGENBOOM BELEIDSREGELS BIJ EXTERN SALDEREN	16

U kunt een vergunningaanvraag voor een Natura 2000-activiteit indienen via het Omgevingsloket op de website <https://omgevingswet.overheid.nl/home>. In de aanvraag via het Omgevingsloket worden algemene gegevens gevraagd. Bij een vergunningaanvraag voor een Natura 2000-activiteit horen indieningsvereisten. Deze zijn opgenomen in deze checklist. Als wij meer informatie nodig hebben, zullen wij u verzoeken om aanvullende informatie aan te leveren.

U kunt aanvullende informatie digitaal aanleveren via het Omgevingsloket, via het e-mailadres postbus@odnhn.nl of per post. Wij verzoeken u om bij het aanleveren van aanvullende gegevens ook het zaakkenmerk te vermelden.

1 INLEIDING INDIENINGSVEREISTEN

De indieningsvereisten van de volgende onderwerpen zijn uitgewerkt in deze checklist:

- Project
- Overige effecten
- Intern salderen
- Referentiesituatie
- Extern salderen
- Voortoets
- Passende beoordeling
- ADC-toets

Hieronder volgt een korte toelichting op de onderwerpen.

1.1 Project

Eén project kan bestaan uit meerdere fasen of delen. Als deze fasen of delen onlosmakelijk samenhangen spreek je van één project, zoals bijvoorbeeld het bouwen van een nieuwe stal en het houden van meer dieren of het oprichten van nieuwe installaties en het verhogen van de productie. Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State moeten alle aspecten die onlosmakelijk samenhangen als één samenhangend project worden beoordeeld en vergund. Het is niet mogelijk om één project op te knippen in meerdere losse projecten.

1.2 Overige effecten

Naast de gevolgen van stikstofdepositie kan er bij een activiteit ook sprake zijn van overige effecten. Als een activiteit wordt uitgevoerd in of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied, kan dat leiden tot negatieve gevolgen op leefgebieden en diersoorten. Denk daarbij onder andere aan versturende effecten zoals licht, geluid, trillingen of het onttrekken van grondwater. Naast verstoring kan er ook leefgebied verloren gaan door bijvoorbeeld het vergraven of omvorming van een stuk grond. Om te bepalen of er bij uw activiteit sprake is van overige effecten die leiden tot significante gevolgen voor een Natura 2000-gebied, kan het noodzakelijk zijn om hier onderzoek naar uit te laten voeren. De specifieke vereisten van een natuurtoets op overige effecten worden niet behandeld in deze checklist.

1.3 Intern salderen

Intern salderen houdt in dat de stikstofuitstoot die ontstaat bij een wijziging, uitbreiding of aanpassing van een project, wordt gemitigeerd (weggestreept) door beschikbare stikstofrechten van de bestaande activiteit op deze locatie. Bij het intern salderen moet er een verschilberekening gemaakt worden tussen de stikstofemissies in de referentiesituatie en de beoogde situatie. Het toepassen van intern salderen zonder vergunning is niet toegestaan en moet worden meegenomen in een passende beoordeling. Dat kan niet meer met een voortoets. Dit is vastgesteld in twee uitspraken van de Raad van State van 18 december 2024.¹

Om te bepalen of intern salderen mogelijk is, moet eerst de referentiesituatie worden vastgesteld.

---

¹ ECLI:NL:RVS:2024:4923 en ECLI:NL:RVS:2024:4909

1.4 Referentiesituatie

Een referentiesituatie wordt bepaald aan de hand van een eerder verleende natuurvergunning. Indien er geen natuurvergunning is afgegeven, kan de referentiesituatie worden ontleend aan een milieutoestemming, welke is afgegeven voor de aanwijzingsdatum van een stikstofgevoelig Natura 2000-gebied waar in de beoogde situatie stikstofdepositie op is berekend. Deze aanwijzingsdatum is de datum waarop het Natura 2000-gebied onder de bescherming van de Habitatrichtlijn (92/43/EEG) is gekomen. Dit geldt ook voor gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn (79/409/EEG) zijn aangewezen.

Indien u na de vroegste aanwijzingsdatum van de Natura 2000-gebieden waarop uw project effect heeft een milieutoestemming heeft gekregen die een lagere emissie of minder activiteiten toestaat, dan moet u deze lagere vergunde situatie als referentiesituatie aanhouden. Zie voor een opsomming van de relevante toestemmingen bijlage I van deze checklist.

Meer informatie over hoe u uw referentiesituatie kunt bepalen kunt u vinden op de website van BIJ12 via de link: <https://www.bij12.nl/onderwerp/stikstof/wnb-vergunning-aanvragen/referentiesituatie/>.

1.5 Extern salderen

Als uit de AERIUS-verschilberekening blijkt dat er nog steeds stikstofdepositie plaatsvindt op een stikstofgevoelig Natura 2000-gebied, dan kan dit mogelijk gemitigeerd worden door middel van extern salderen. Extern salderen is het overnemen van stikstofruimte van een bedrijf dat geheel of gedeeltelijk stopt. Voor extern salderen geldt ook een vergunningplicht.

Vergunningaanvragen op grond van extern salderen worden getoetst aan de 'Beleidsregels salderen'. Deze beleidsregel geeft aan hoe de provincie Noord-Holland omgaat met extern salderen. De Beleidsregels salderen kunt u raadplegen via deze link: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2024-4995.pdf>

Voor meer informatie over het proces en de stappen bij extern salderen verwijzen wij u naar de website van BIJ12: <https://www.bij12.nl/onderwerp/stikstof/passende-beoordeling/extern-salderen/>.

1.6 Ecologische voortoets

Met een ecologische voortoets wordt onderzocht of een activiteit kan leiden tot significant negatieve effecten op een Natura 2000-gebied. Deze zekerheid moet worden gegeven aan de hand van objectieve gegevens. Als uit de voortoets blijkt dat significant nadelige gevolgen voor het Natura 2000-gebied en de aangewezen doelsoorten volledig zijn uit te sluiten, is er geen sprake van een vergunningplichtige Natura 2000-activiteit. Voor meer informatie over de ecologische voortoets kunt u de volgende link raadplegen: <https://www.bij12.nl/onderwerp/stikstof/wnb-vergunning-aanvragen/voortoets/>.

1.7 Passende beoordeling

Wanneer uit een ecologische voortoets blijkt dat significant negatieve effecten op relevante Natura 2000-gebieden niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, is een passende beoordeling nodig om zeker te stellen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. U dient dan een vergunning aan te vragen, waarbij in elk geval die passende beoordeling wordt ingediend. Meer informatie over de passende beoordeling kunt u vinden op de website van BIJ12 via deze link: <https://www.bij12.nl/onderwerp/stikstof/passende-beoordeling/>.

1.8 ADC-toets

Wanneer uit een passende beoordeling volgt dat significant negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden niet (volledig) uitgesloten kunnen worden, kan een ADC-toets als laatste stap uitkomst bieden. De eisen aan een ADC-toets zijn echter hoog. Er moet worden aangetoond dat er geen Alternatieven (A) zijn, en er een Dwingende reden is van openbaar belang (D) en dat er Compenserende maatregelen (C) voor Natura 2000-gebieden worden getroffen. Meer informatie over het doorlopen van de ADC-toets kunt u vinden op de website van BIJ12 via deze link: <https://www.bij12.nl/onderwerp/stikstof/wnb-vergunning-aanvragen/adc-toets/>.

2 INDIENINGSVEREISTEN NATURA 2000-ACTIVITEIT BIJ STIKSTOFDEPOSITIE

Algemeen moet worden aangeleverd:

1. Getekende machtiging

Als de indiener van de aanvraag niet de aanvrager is en de aanvraag niet via het Omgevingsloket is ingediend.

2. Topografische kaart

Waarop de ligging van de aangevraagde activiteit ten opzichte van de omgeving is aangegeven met duidelijke omlijning van de activiteitlocatie.

3. Afstand tot de Natura 2000-gebieden

Waarop een significant effect is te verwachten als gevolg van de voorgenomen activiteiten.

4. De gewenste geldigheidsduur

Van de aangevraagde omgevingsvergunning.

Voor elke situatie die van toepassing is op uw aanvraag (beoogde situatie, referentiesituatie, aanlegfase of saldogevende situatie) moet per situatie afzonderlijk worden aangeleverd:

5. Situatietekening/plattegrondtekening van alle situaties

Met een weergave van de aanwezige bebouwing op de exacte locaties met daarbij of daarin verwerkt:

Technische tekening(en) waaruit de kenmerken van de aanwezige emissiebronnen kunnen worden afgeleid. In de technische (doorsnede)tekening moeten de emissiekenmerken inzichtelijk worden gemaakt. Voorbeelden van emissiebronnen en kenmerken zijn: uitreedhoogtes van stallen, uitreedhoogtes van verbrandingsinstallaties, cv-installaties, interne transportroutes, weegbruggen en parkeervoorzieningen.

6. AERIUS-berekeningen² uitgevoerd aan de hand van de meest actuele versie van AERIUS Calculator in Pdf-formaat;

Voor alle situaties die van toepassing zijn op uw aanvraag moet er een AERIUS-berekening aangeleverd worden in Pdf-formaat. De AERIUS-berekeningen moeten kunnen worden ingeladen in AERIUS Calculator.

- Altijd: enkelvoudige AERIUS-berekening van de beoogde situatie;
- Bij intern salderen: AERIUS-verschilberekening (referentiesituatie – beoogde situatie);
- Bij extern salderen: AERIUS-verschilberekening inclusief emissiebronnen saldogevende activiteit;
- Bij bouwfase: AERIUS-berekening van de aanlegfase;
- Bij bouwfase met salderen: AERIUS-verschilberekening (referentiesituatie – aanlegfase).

7. Uitgebreide toelichting op de aanvraag

In het toelichtingsdocument moet een complete beschrijving van het beoogde project worden opgenomen. Alle relevante situaties en wijzigingen moeten hierin beschreven worden

---

² Emissiebronnen dienen in AERIUS Calculator worden ingevoerd volgens de meest actuele versie van de instructie gegevensinvoer van AERIUS Calculator.

(beoogde situatie, referentiesituatie, aanlegfase en saldogevende activiteit).

8. Volledige onderbouwing van alle emissiebronnen en emissiekenmerken;

Zoals ingevoerd in AERIUS Calculator, afzonderlijk voor alle situaties;

Algemeen:

Onderbouwing van de **NO_x-emissies en NH₃-emissies** met:

- Overzicht van alle stikstofemissiebronnen;
- Toelichting op de inzet van mobiele werktuigen aan de hand van de AUB-methode of U-methode³ met STAGE-klasse, bouwjaren, brandstofverbruik en AdBlue-verbruik in een overzichtelijke tabel;
- Overzicht van de verkeersbewegingen, koude starts en/of stationaire emissies met onderbouwing⁴.

Aanvullend bij industriële activiteiten:

Onderbouwing van **NO_x-emissies** en **NH₃-emissies** zoals o.a.:

- Overzicht van het type stookinstallaties inclusief toelichting op het thermisch vermogen, het type brandstof en de emissie-eis die hierbij van toepassing is met de bijbehorende referentie-zuurstofconcentratie⁵;

Aanvullend bij agrarische activiteiten:

Onderbouwing van **NH₃-emissies** bij agrarische activiteiten zoals o.a.:

- Dieraantallen met bijbehorende Ow-codes (met emissiefactoren zoals opgenomen in bijlage V van de Omgevingsregeling) in een overzichtelijke tabel;
- Toelichting op stakenmerken zoals uittreedhoogte, wijze van ventileren, locatie, etc. Dit moet ook zichtbaar zijn op de tekening zoals beschreven in punt 5;
- Toelichting op emissies afkomstig van mestsilos⁶;
- Als er sprake is van beweiden en bemesten van percelen moet ook een toelichting worden aangeleverd volgens het toetsingskader uit Bijlage II van deze checklist.

9. Toelichting op bouwactiviteiten;

Als er gebouwd en/of gesloopt gaat worden, moeten ook de punten 11 tot en met 16 van deze checklist worden gevolgd via het spoor 'Bij een aanlegfase (bouwactiviteiten) – moet aanvullend worden aangeleverd'.

Bij overige effecten moet aanvullend worden aangeleverd:

10. Als het project, naast stikstofeffecten, mogelijk andere significante gevolgen voor een Natura 2000-gebied heeft, moet u een natuurtoets bij de aanvraag toevoegen

In de natuurtoets moeten de gevolgen op het Natura 2000-gebied worden getoetst aan het beheerplan en de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

³ Zie voor toelichting op de AUB-methode en de U-methode de instructie gegevensinvoer van AERIUS Calculator.

⁴ Voor het bepalen van de verkeersaantrekkende werking verwijzen wij naar 'CROW Parkeercijfers 2024'. Voor het bepalen van de emissies afkomstig van het stationair draaien verwijzen wij naar de Instructie gegevensinvoer van BIJ12. Voor het bepalen van de koude starts verwijzen wij naar de 'Handreiking koude start' van BIJ12.

⁵ <https://iplo.nl/thema/lucht/stookinstallaties/hulpmiddel-balees/> let op: wordt periodiek geactualiseerd

⁶ Voor het bepalen van de emissies afkomstig van mestsilos verwijzen wij naar de Notitie mestsilos van BIJ12 via <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/11/Notitie-mestsilos.pdf>.

Bij een aanlegfase (bouw- en/of sloopactiviteiten) moet aanvullend worden aangeleverd:

11. De hiervoor genoemde punten 5 t/m 9 voor alle relevante situaties met een aanvullende toelichting op de aanlegfase

12. Een AERIUS-berekening van de aanlegfase in Pdf-formaat

De AERIUS-berekening moet kunnen worden ingeladen in AERIUS Calculator. Bij het toepassen van salderen moet er een AERIUS-verschilberekening aangeleverd worden van de aanlegfase.

13. Een toelichting op de emissies van de gebruiksfase tijdens de aanlegfase

Voor de aanlegfase moet u in de AERIUS-berekening van de aanlegfase uitgaan van de emissies in het maatgevend jaar; dat zijn de 12 aaneengesloten maanden met de hoogste stikstofdepositie.

Als de aanlegfase samenvalt met de gebruiksfase, moeten ook de aanwezige emissies uit de gebruiksfase (zoals beoogd) worden meegenomen in de berekening van de aanlegfase. Dit geldt ook voor de resterende maanden aan gebruiksfase in het geval dat de aanlegfase korter duurt dan 12 maanden.

14. Een uitgebreide planning van de bouw- en/of sloopfase met de bijbehorende werkzaamheden

15. Een overzicht en toelichting op de inzet van mobiele werktuigen aan de hand van de AUB-methode of U-methode

Met STAGE-klasse, bouwjaren, literverbruik en AdBlue-verbruik.

16. Overzicht en toelichting op de verkeersaantrekkende werking van de aanlegfase inclusief koude starts en stationair draaien

---

Bij intern salderen moet aanvullend worden aangeleverd:

17. De hiervoor genoemde punten 5 t/m 9 (met evt. aanvullend spoor) voor zowel de beoogde situatie als voor de referentiesituatie

18. AERIUS-verschilberekening in Pdf-formaat

Van de referentiesituatie en de beoogde situatie. De AERIUS-berekening moet kunnen worden ingeladen in AERIUS Calculator.

19. Beschrijving op welke wijze er interne saldering plaatsvindt

20. Toelichting op de vergunde situatie⁷ inclusief kopieën van;

- Een onherroepelijke vigerende natuurvergunning (inclusief bijlagen),
Als er niet eerder een natuurvergunning is verleend:
- Andere toestemmingen met toelichting op het structureel gebruik van deze toestemmingen, zie hiervoor vergunningsspoor referentiesituatie onder bijlage I.

21. Optioneel wanneer er sprake is van randeffecten

---

⁷ Voor het bepalen van de referentiesituatie verwijzen wij naar het Schema bepalen referentiesituatie – versie februari 2025 van BIJ12.

Als er sprake is van de randeffecten, moet u aan de hand van de '[Handreiking omgaan met randeffecten](#)' onderbouwen dat er geen sprake is van significante effecten op Natura 2000-gebieden.⁸

22. Toelichting op het additionaliteitsvereiste

Bij het toepassen van mitigerende maatregelen moet in de passende beoordeling worden onderbouwd hoe er wordt voldaan aan het additionaliteitsvereiste. Voor meer informatie hierover kunt u contact met ons opnemen.

Bij extern salderen moet aanvullend worden aangeleverd:

Bij extern salderen moet er worden aangetoond dat er wordt voldaan aan alle voorwaarden van de '[Beleidsregels salderen](#)'⁹.

23. De hiervoor genoemde punten 5 t/m 9 (met evt. aanvullend spoor) voor de beoogde situatie, referentiesituatie en de saldogevende situatie elk afzonderlijk

24. AERIUS-verschilberekening tussen de beoogde situatie en de saldogevende situatie

Hierbij moet 40% worden afgeroomd op de saldogevende activiteiten. Afroaming wordt toegepast door de afroamingtool in de AERIUS-berekening. De AERIUS-berekening moet kunnen worden ingeladen in AERIUS Calculator.

25. Toelichting op de saldogever(s)

Met een toelichting op de overgenomen activiteiten en de bijbehorende emissies.

26. Een bewijs van de samenhang tussen saldonemer en saldogever

Zoals een getekende (koop)overeenkomst tussen saldogever en saldonemer ten behoeve van de overname van de stikstofemissies.

27. Een bewijs van de feitelijk gerealiseerde capaciteit van de saldogever én - als die niet structureel in gebruik is - een bewijs dat deze zonder natuurtoestemming kan worden hervat

28. Toelichting op de vergunde situatie van de saldogever(s)¹⁰ inclusief kopieën van;

- Een onherroepelijke vigerende natuurvergunning (inclusief bijlagen).

Als er niet eerder een natuurvergunning is verleend:

- Andere toestemming met toelichting op het structureel gebruik; zie hiervoor vergunningsspoor referentiesituatie in bijlage I.

29. Een ingevulde versie van de vragenboom met bewijsstukken uit bijlage III van deze checklist

Door het beantwoorden van de vragen uit bijlage III wordt bepaald welke aanvullende documenten boven op de vragen uit de checklist moeten worden aangeleverd t.b.v. extern salderen.

30. Toelichting op het additionaliteitsvereiste

Bij het toepassen van mitigerende maatregelen moet in de passende beoordeling onderbouwd worden hoe er wordt voldaan aan het additionaliteitsvereiste. Voor meer informatie hierover kunt u contact met ons opnemen.

---

⁸ Zie hiervoor: <https://www.aeriusproducten.nl/documenten/publicaties/2024/4/4/handreiking-omgaan-met-randeffecten-25-km-in-aerius-calculator>.

⁹ Zie hiervoor: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR718409/1>.

¹⁰ Voor het bepalen van de referentiesituatie verwijzen wij naar het Schema bepalen referentiesituatie – versie februari 2025 van BIJ12.

Bij een (ecologische) voortoets moet aanvullend worden aangeleverd:

31. De hiervoor genoemde punten 4 t/m 10 (met evt. aanvullend spoor)

32. Toelichting op de vraag of significant negatieve effecten als gevolg van het project op voorhand kunnen worden uitgesloten op grond van objectieve gegevens

33. Ecologische onderbouwing opgesteld door een ecologische deskundige¹¹;

Met informatie zoals:

- Beschrijving en ligging Natura 2000-gebieden en opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen;
- Beschrijving op de huidige staat van instandhouding van de natuurwaarden;
  - Aan de hand van bijvoorbeeld de beheerplannen, de natuurdoelanalyses (NDA's) en de adviezen van de Ecologische Autoriteit op de NDA's;
- Beschrijving op welke hexagonen stikstofdepositie plaatsvindt, welke habitattypen aanwezig zijn en of er sprake is van een (naderende) overschrijding van de KDW;
- Beschrijving van de aanwezige habitattypen;
  - De (stikstof)gevoeligheid van deze habitattypen;
  - Beschrijving van de eventuele andere factoren die invloed hebben op de kwaliteit van deze habitattypen;
- Effectbeschrijving en beoordeling per habitatype aan de hand van de instandhoudingsdoelen;
  - Met een beschrijving van de oppervlakte van het kwalificerend habitatype dat wordt beïnvloed.

Bij een (ecologische) passende beoordeling moet aanvullend worden aangeleverd:

34. De hiervoor genoemde punten 4 t/m 10 (met evt. aanvullend spoor)

35. Een passende beoordeling waaruit blijkt of de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied als gevolg van het project worden aangetast

36. Toelichting op de maatregelen die in de passende beoordeling betrokken worden

37. Een ecologische onderbouwing opgesteld door een ecologische deskundige;

Met informatie zoals:

- Beschrijving en ligging Natura 2000-gebieden en opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen;
- Beschrijving op de huidige staat van instandhouding van de natuurwaarden, aan de hand van bijvoorbeeld de beheerplannen;
  - Beheerplannen;
  - Natuurdoelanalyses (NDA's);
  - Adviezen van de Ecologische Autoriteit op de NDA's;
  - Eigen kwaliteitsbeoordelingen, bijvoorbeeld door vegetatieopnamen;
- Beschrijving op welke hexagonen stikstofdepositie plaatsvindt, welke habitattypen aanwezig zijn en of er sprake is van een (naderende) overschrijding van de KDW;
- Beschrijving van de aanwezige habitattypen;

---

¹¹ Een ecologisch deskundige is een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring.

- De (stikstof)gevoeligheid van deze habitattypen;
  - Beschrijving van de eventuele andere factoren die invloed hebben op de kwaliteit van deze habitattypen;
  - Toelichting op de mogelijk negatieve gevolgen van het project per areaal van een habitatype aan de hand van de instandhoudingsdoelen;
    - Met een beschrijving van de oppervlakte van het kwalificerend habitatype dat wordt beïnvloed;
  - Beschrijving van mitigerende maatregelen die worden toegepast;
  - Toelichting op de cumulatietoets bij effecten van plannen en projecten waarvoor al wel toestemming is verleend, maar die nog niet (geheel) zijn uitgevoerd.
-

ADC-toets

38. De hiervoor genoemde punten 4 t/m 9 (met evt. aanvullend spoor)

39. Een toelichting waaruit blijkt dat:

- Er geen alternatieve oplossingen zijn;
- Het project nodig is om dwingende redenen van groot openbaar belang;
- Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

40. Bij toepassing van de ADC-toets moet worden aangetoond dat er ook wordt voldaan aan aanvullende voorwaarden

Zie voor de vereiste informatie bij een ADC-toets ook de Handreiking van BIJ12 via deze link <https://www.bij12.nl/onderwerp/stikstof/wnb-vergunning-aanvragen/adc-toets/>.

3 BIJLAGE I TOESTEMMINGSSCHEMA

3.1 Vergunningsspoor referentiesituatie¹²

3.1.1 Een onherroepelijke vigerende natuurvergunning;

Bij toestemming bestaande uit een onherroepelijke vigerende natuurvergunning moet u per optie de volgende stukken aanleveren:

- *Vergunning Natuurbeschermingswet 1998:*
Kopie van de vergunning, inclusief bijlagen en tekening.
- *Vergunning Wet natuurbescherming (onderdeel gebiedsbescherming):*
Kopie van de vergunning, inclusief bijlagen met o.a. AERIUS-berekening en tekening.
- *Verleende VVGB (Natuurbeschermingswet 1998 / Wet natuurbescherming) die onderdeel uitmaakt van een vigerende omgevingsvergunning:*
Kopie van de definitieve omgevingsvergunning, met VVGB en overige bijlagen, incl. AERIUS-berekening en tekening.
- *Omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit:*
Kopie van de vergunning, inclusief bijlagen en tekening.
- *Verleend advies met instemming die onderdeel uitmaakt van een vigerende omgevingsvergunning:*
Kopie van de definitieve omgevingsvergunning en overige bijlagen, incl. AERIUS-berekening en tekening.

3.1.2 Een andere onherroepelijke vigerende vergunning dan wel geldende melding

Op grond van:

- *Wet algemene bepalingen omgevingsrecht onderdeel milieu;*
- *Wet milieubeheer;*
- *Hinderwet.*

Bij toestemming op de Europese referentiedatum moet u de volgende stukken aanleveren:

Kopie van de vergunning of melding geldend op de referentiedatum en alle meldingen en vergunningen die na de referentiedatum zijn verleend, met bijbehorende technische tekeningen. Indien de toegestane depositie door een latere vergunning of melding is beperkt, geldt de laagst toegestane depositie vanaf de referentiedatum.

3.1.3 Een activiteit waarvoor geen natuurvergunning nodig was, maar die wel voldoet aan artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming (16.53c Omgevingswet)

U moet de referentiesituatie onderbouwen door het indienen van kopieën van de betreffende toestemming/passende beoordeling.

3.1.4 Een activiteit die onder artikel 9.4 lid 8 van de Wet natuurbescherming valt (artikel 2.4 Aanvullingswet natuur Omgevingswet)

U moet de referentiesituatie onderbouwen door het indienen van kopieën van de betreffende toestemming/passende beoordeling.

---

¹² Voor meer informatie over het bepalen van de referentiesituatie verwijzen wij naar <https://www.bij12.nl/onderwerp/stikstof/wnb-vergunning-aanvragen/referentiesituatie/>. Zie voor de omvang van de referentiesituatie ook het stroomschema op de website van de Raad van State via <https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/december/rechtspraak-over-intern-salderen-wijzig/>

3.1.5 Een activiteit die op de Europese referentiedatum was toegestaan en die niet is vervallen of geëxpireerd

Een toestemming kan ook een toestemming naar nationaal recht zijn, die is verleend voordat de Habitatrictlijn in werking trad voor het betrokken gebied. Uit jurisprudentie blijkt dat ook toestemming op grond van algemene regelgeving de betrokken toestemming kan zijn¹³. Logischerwijs mogen dergelijke activiteiten betrokken worden bij salderen. Om als referentiesituatie te kunnen dienen, is van belang dat het project ongewijzigd is voortgezet en de toegestane depositie niet is beperkt. Als de toegestane depositie is beperkt, geldt de laagst toegestane depositie vanaf de referentiedatum. U moet dit bij de aanvraag aantonen.

Let op! Voor de referentiesituatie die ontleend wordt aan een milieuvergunning geldt dat deze beperkt wordt als ruimte "structureel niet meer in gebruik is" (en het gebruik niet zonder natuurvergunning hervat kan worden). Er moet daarom bewijs aangeleverd worden, waaruit blijkt of de ruimte structureel in gebruik is en - als die niet structureel in gebruik is - een bewijs dat deze zonder natuurtoestemming kan worden hervat.

---

¹³ ABRS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1604, r.o. 22.4

4 BIJLAGE II TOETSINGSKADER BEWEIDEN & BEMESTEN

Na de uitspraak van de Raad van State over beweiden (uitspraak: ECLI:NL:RVS:2022:2874) is gebleken dat hieraan getoetst dient te worden. Zie voor meer informatie ook 'Handreiking I beweiden en bemesten – beoordeling referentiesituatie' van BIJ12 via <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/11/BIJ12-Handreiking-beweiden-en-bemesten.pdf>. Als er in uw aanvraag sprake is van beweiding moet u uw aanvraag op dit punt nader onderbouwen met de volgende informatie:

- Overzicht (luchtfoto's en kadastrale aanduiding) van de percelen waarbij in de beoogde situatie sprake is van beweiden en waar op de referentiedatum bemest werd.
- De planologisch toegestane (agrarische) bestemming van elk perceel op 10 juni 1994¹⁴. We hebben in ieder geval een uitsnede van de plankaart met bijbehorende legenda nodig, de regels op de locatie en de omschrijving van de bestemming zoals deze in het bestemmingsplan is opgenomen. U vindt deze regels in de toelichting van het bestemmingsplan.
- Het feitelijk gebruik als landbouwgrond voor 10 juni 1994¹² per perceel. Dit kan bijvoorbeeld aangetoond worden met luchtfoto's van voor 1994. Deze luchtfoto's kunnen via www.dotkadata.com ingezien of besteld worden.
- De planologisch toegestane (agrarische) bestemming vanaf 10 juni 1994¹² waaruit volgt dat bemesten steeds was toegestaan. We hebben in ieder geval een uitsnede van de plankaart met bijbehorende legenda nodig, de regels op de locatie en de omschrijving van de bestemming zoals deze in het bestemmingsplan is opgenomen. U vindt deze regels in de toelichting van het bestemmingsplan.

Om de omvang van de referentiesituatie van bemesten te bepalen, verzoeken wij u de volgende vragen te beantwoorden en gegevens aan te leveren:

- Staat het planologisch regime sinds 2006 onafgebroken gebruik als grasland toe?
  - **Ja:** de referentiesituatie voor bemesten wordt begrensd door de stikstofgebruiksnorm¹⁵ voor grasland met volledig maaien.
  - **Nee:** de referentiesituatie voor bemesten wordt begrensd door de hoogste stikstofgebruiksnorm voor enig gewas dat op de gronden is toegestaan volgens het bestemmingsplan.
- Uit de uitspraak 28 mei 2025 van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State¹⁶ volgt dat bij intern salderen met een toestemming die is ontleend aan algemene regels over agrarische gebruik van gronden, de gevolgen van dat toegestane gebruik als landbouwgrond in de referentiesituatie mogen worden betrokken, tenzij die gronden structureel niet meer in gebruik zijn als landbouwgrond en niet zonder nieuwe natuurtoestemming opnieuw in gebruik kunnen worden genomen als landbouwgrond.

Als peilmoment voor de vraag of de gronden structureel niet meer in gebruik zijn als landbouwgrond geldt de aanvraag voor de natuurvergunning of de overeenkomst tot overname van de rechten van het toegestane gebruik of een ander objectief bepaalbaar moment.

¹⁴ Van deze vroegste referentiedatum mag gemotiveerd afgeweken worden.

¹⁵ Onder stikstofgebruiksnorm wordt verstaan de stikstofgebruiksnorm die is opgenomen in Bijlage A van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet zoals die geldt op het moment van de aanvraag van de natuurvergunning of het nemen van het besluit als op dat moment een hogere norm geldt.

¹⁶ ABRS 28 mei 2025, ECLI:NL:RVS:2025:2404

5 BIJLAGE III VRAGENBOOM BELEIDSREGELS BIJ EXTERN SALDEREN

Door het beantwoorden van onderstaande vragen wordt bepaald welke aanvullende documenten naast de vragen uit de checklist moeten worden aangeleverd t.b.v. extern salderen. U moet de ingevulde vragenlijst bij de aanvraag voegen. Zonder ingevulde vragenlijst kunnen wij uw aanvraag niet in behandeling nemen.

1. Is in de referentiesituatie(s) van de saldogevende activiteit een toestemming aanwezig voor de stikstofemissie veroorzakende activiteit?

Ja - U moet hiervan bewijsstukken aanleveren.

Nee - Op grond van artikel 6, lid 2 van de Beleidsregels salderen kan deze activiteit niet worden ingezet voor extern salderen.

2. Is de stikstofemissie van de saldogevende activiteit onafgebroken sinds de referentiesituatie aanwezig geweest?

Ja - U moet hiervan bewijsstukken aanleveren. (Ga verder naar vraag 4)

Nee - (beantwoord ook vraag 3)

3. Kan de stikstofemissie veroorzakende activiteit van de saldogevende partij (al dan niet deels) weer opgestart worden, zonder dat daarvoor een natuurvergunning of omgevingsvergunning, onderdeel bouwen is vereist?

Ja

Nee - Op grond van artikel 6, lid 2 van de Beleidsregels salderen kan deze activiteit (of het desbetreffende deel) niet worden ingezet voor extern salderen. Als uw antwoord van toepassing is op een deel van de N-emissie veroorzakende activiteit moet u toelichten voor welk deel dat geldt en hiervoor bewijsmiddelen bijvoegen.

4. Is de activiteit die t.b.v. het extern salderen wordt ingezet een noodzakelijke maatregel in verband met toepassing van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrictlijn? ¹⁷

Ja - Op grond van artikel 6, lid 4 van de Beleidsregels salderen kan deze activiteit niet worden ingezet voor salderen.

Nee

5. Neemt/nam het saldogevende bedrijf deel aan de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen, Regeling provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden, Regeling provinciale maatregelen PAS-melders en/of de stoppersregeling Actieplan Ammoniak Veehouderij?

Ja - Op grond van artikel 6, lid 5 van de Beleidsregels salderen kan deze activiteit niet worden ingezet voor salderen.

Nee

¹⁷ Is intrekking van de aan de N-emissie van de activiteit ten grondslag liggende toestemming noodzakelijk in verband met toepassing van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrictlijn, zoals intrekking van een vergunning of inrichtingen die in het kader van bronmaatregelen voor het terugdringen van stikstofdepositie worden uitgekocht?

6. Voldoet de vergunde emissie van het saldo-gevende bedrijf in de referentiesituatie aan artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving?

Ja

Nee - U mag bij het berekenen van de stikstofemissie van een bedrijf in de referentiesituatie uitgaan van ten hoogste de emissie die is toegestaan op grond van artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Als in de referentiesituatie sprake is van een lagere emissie dan is toegestaan op grond van het Besluit, moet van deze lagere emissie uitgegaan worden.

7. Is de capaciteit van de in de toestemming opgenomen stikstofemissie van het saldogevende bedrijf op het moment van indienen van deze aanvraag aantoonbaar feitelijk gerealiseerd?

Ja, volledig gerealiseerd.

U moet bewijsstukken aanleveren waaruit blijkt dat de capaciteit feitelijk gerealiseerd is, bv. met (lucht)foto's, rekeningen, etc.

Ja, gedeeltelijk gerealiseerd.

De N-emissie van het niet-gerealiseerde deel mag niet worden ingezet voor externe saldering op basis van artikel 6, lid 7 van de Beleidsregels salderen.

Ja, maar niet meer in gebruik.

U moet aantonen dat zonder toestemming de activiteiten weer voortgezet kunnen worden.

Nee, niet gerealiseerd.

Op grond van artikel 6, lid 7 van de Beleidsregels salderen kan deze activiteit niet worden ingezet voor extern salderen.

8. Voldoet u aan artikel 6, lid 11 van de Beleidsregels salderen en heeft u zodoende slechts 60% van de stikstofemissie van de feitelijk gerealiseerde capaciteit van de saldo-gevende activiteit gebruikt t.b.v. uw project?

Ja - U kunt hiervoor de afroomingsfactor in de AERIUS-verschilberekening toepassen.

Nee - Op grond van artikel 6, lid 11 van de Beleidsregels salderen mag 60% van de N-depositie van de feitelijk gerealiseerde capaciteit worden betrokken. Als de stikstofemissie in de referentiesituatie van de betreffende saldogever lager is dan de stikstofemissie van de feitelijk gerealiseerde capaciteit, wordt van deze lagere stikstofemissie 60% betrokken bij verlening van een natuurvergunning.

9. Is de niet-gerealiseerde capaciteit van de saldogever ingetrokken?

Ja - U moet hiervan bewijsstukken aanleveren.

Nee - Wij willen u er verder op wijzen dat wij, op grond van artikel 6, lid 9 van de Beleidsregels salderen, pas een besluit kunnen nemen als het niet feitelijk gerealiseerde deel van de toestemming op verzoek van de saldogevende partij is ingetrokken.

Einde vragenboom